

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם וישמיעם ויציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:

סיכומי דף היומי
 מערכת: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
 הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
 נלב"ע נ"ו ניסן תשע"ז

גליון
 355

הדר בעליה ועולה לשם דרך חצר, יש לו ארבע אמות סמוך למדרגות שבחצר, ואם היה חמשה בתים שפתוחים למרפסת בעליה יש להם רק ארבע אמות בחצר לכולם ביחד.

לול תרנגולים בחצר אע"פ שיש פתח לול אין לו ארבע אמות בחצר משום שהתרנגולים מטפסים ועולים דרך ראש הכותל לתוך הלול.

בית שיש לו רק חצי גג וחצי בלי גג, אין לו ארבע אמות בחצר גם אם החצי שאין לו גג הוא בחלק הפנימי של הבית, משום שאפשר להכניס חמור לשם ולפרק המשא.

בית בין שתי מבואות והפתח למבוי אחד ורוצה לפתוח פתח לביתו במבוי השני, בני המבוי מעכבים עליו ואין לו רשות במבוי שלהם, ואם היה לו פתח שם וסתם ולא סילק מזוזות ומשקוף ומפתח הפתח אינם מעכבים עליו שגילה דעתו סוּפו לפתוח לאחר זמן.

חיל המלך שמוטל על בני העיר לתת להם אכסניה בבתי מתחלק לפי מספר בני אדם שדרים בבית.

זבל שבחצר שבני החצר השליכו לחצר, מתחלק כדי לזבל בהם שדותיהם לפי פתחים, שהרי דרך הפתחים השליכו שם עד שנעשה אשפה.

חמש חצירות פתוחות למבוי - לרבי: כולם משתמשות בחיצונה שהרי לכולם יש דרך ומבוי לצאת דרך ראשו לרשות הרבים וכל שיש לו דרך יש לו גם תשמיש, אבל החיצונה אין לו תשמיש נגד הפנימית, לר"ש בן אלעזר: כולם משתמשות זו עם זו בכל המבוי וגם חיצון על הפנימי.

בבא בתרא דף י"ב. יום א' פרשת חוקת ר"ח תמוז תשפ"ד

פתח סתום. מבוי עיר המפולש. חלוקת שדה בור וכרם. נבואה לתינוקות ושוטים. חלוקת ירושה לבכור ויבם. מחלוקות רבה ורב יוסף אם כופים על מידת סדום.

דף י"ב - ע"א

פתח סתום אם עדיין לא עקר מזוזות הדלת ומשקוף ומפתח לא סילק עצמו מן הדלת וסופו לפתוח לאחר זמן, ודינו כמו שיש שם דלת לענין שאין בני המבוי יכולים לעכב עליו אם רוצה לפתוח, ושיש לו ארבע אמות כנגדו אם חולקים את החצר, ובית סתום ומת בתוכו אין דינו כקבר ואינו מטמא סביבו אלא כנגד הפתח, אם עקר מזוזות ומשקוף ומפתח הבית אין דינו כדלת ובני המבוי יכולים לעכב כשפותח, ואין לו ארבע אמות בחצר, ובית שיש בו מת דינו כקבר שמטמא (מדברי סופרים) ארבע אמות סביב כל הבית.

מבוי עיר שמפולש לעיר אחרת ובקשו בני העיר של המבוי לסותמם, יכולים בני העיר האחרת לעכב עליהם גם אם יש להם דרך אחרת שכבר הוחזקו לקצר הדרך דרך המבוי.

מבוי המפולש לרשות הרבים ובקשו בני המבוי להעמיד שם דלת בני רשות הרבים מעכבים עליהם, גם אם רוצים להעמיד בתוך הארבע אמות, משום כשיש דוחק ברשות הרבים נכנסים לתוך המבוי.

ארבע אמות במבוי דינו כרשות הרבים, לענין ספק טומאה וספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור.

חלוקת השדה, אינה אלא עד שיהא שיעור שדה לכל אחד לפי אותו מקום, במקומו של תנא קמא הוא תשעה קב לכל אחד, ובמקומו של רבי יהודה תשע חצאי קב, בבבל שיהא שיעור כדי חרישה של יום באופן שלא יהא קטן מדאי שאין בו כדי לשכור למלאכה לזריעה ביום שלם,

בבא בתרא דף י"א. יום ר"ח שב"ק פרשת קרח ל' סיון תשפ"ד

צדקה. קנה בית דירה הרי הוא כאנשי העיר. חלוקת גינה שדה וחצר. דרך לעליה ואכסדרה.

דף י"א - ע"א

איפרא הורמיז שלחה ד' מאות דינרים לרבי אמי לתת לצדקה ונמנע מלקבל משום שמבואר בפסוק כשתכלה זכות צדקה שבידים אז ישברו, שלחה לרבא וקיבל משום שלום מלכות, והקפיד רבי אמי שלא ידע שרבא חילק לעניי עכו"ם, ואין בזה גניבת דעת שכו"ם יודעים שאנחנו מפרנסים עניי עכו"ם.

בנימין הצדיק היה ממונה על קופה של צדקה, פעם אחת לא היה בקופה כלום ופירנס אשה ושבעה בניה משלו, כשחלה ונטה למות אמרו מלאכי השרת ריבונו של עולם אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא וכו' מיד קרעו לו גזר דינו והוסיפו לו עשרים ושתיים שנה על שנותיו.

מונבז המלך בזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצורת, אמרו לו אבותיך גזזו והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבז, אמר להם אבותי גזזו למטה, במקום שהיד שולטת בו, דבר שאין עושה פירות, ממון, לאחרים, לעולם הזה. ואני למעלה, במקום שאין היד שולטת בו, ועושה פירות בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, נפשות, לעצמי, לעולם הבא.

קנה בית דירה - לתנא במשנה: הרי הוא כאנשי העיר מיד להשתתף בבניית חומה דלתיים ובריח, לברייתא א': לדעת רשב"ג גם אם קנה קרקע כל שהוא, לברייתא ב': רק אם קנה קרקע הראויה לבית דירה. **משנה.** שותף שרוצה לחלק את החצר אינו יכול לחייב את שכינו לחלק עד שיהא בה ארבע אמות לכל אחד לשאר תשמישים חוץ מארבע אמות לפני הפתחים בשביל פירוק המשא.

חלוקת שדה - לת"ק: עד שיהא תשעה קב לכל אחד, לרבי יהודה: תשעה חצאי קב. **חלוקת גינה - לת"ק:** עד שיהא חצי קב לכל אחד, לרבי עקיבא: בית רובע. **חלוקת מיני פלטיין שובך טלית מרחץ בית הבד ושדה שיש בו מעיין -** עד שיהא בהם כדי שיכול לחלק ושמנו עליו לזה ולזה, בזמן ששניהם רוצים אפילו פחות מכאן חולקים, ולא בכתבי קודש שבכרך אחד שגנאי הדבר.

חצר - לרב הונא: מחלקים לפי פתחיה ואם יש לאחד שני פתחים ולשני פתח אחד זה שיש לו ב' פתחים נוטל שני שלישי בחצר, וזה שיש לו פתח אחד נוטל שלישי, לרב חסדא: כל אחד נוטל ארבע אמות כנגד כל פתח והשאר חולקים ותניא כוותיה, ונוטל ארבע אמות כנגד רוחב הפתח.

דף י"א - ע"ב

חצר השותפים שהיה לאחד מהם חפירה בחצר שנותן בה גרעיני תמרים למאכל בהמה, ובאו לחלק את החצר אם לא היה לו פתח לחפירה רק הולך לשם דרך חצר נותנים לו ארבע אמות לכל צד של החפירה, אבל אם היה פתח ביתו סמוך לחפירה ודרך אותו פתח היה נותן ולוקח מהחפירה אין לו רק ארבע אמות לאותו פתח.

אכסדרה שיש לה פתח לחצר אם הוא מוקפת דפנות וחלונות כשחולקים החצר יש לו ארבע אמות, אבל אם היא מוקפת בדפנות נמוכות שאינם מגיעות לתקרה אין לה דין ארבע אמות, שהרי רק בפתח בית יש לו דין ארבע אמות משום שאי אפשר להכניס חמור בפנים ולפרק המשא, מה שאינו כן באכסדרה.

השדה ממנו בצפון מחלקים את השדה לשמונה חלקים כדי שיהא לכל אחד חלק שוה בצד הנהר ובצד היאור ושלא יהא אחד יותר סמוך למים מחבירו.

ירושה שאין בה כדי חלוקה ואחד רוצה לחלק והשני לא, לרב יהודה: יש דין גוד או אגוד וזה שרוצה לחלוק אומר או קוץ לי דמים וקנה לך חלקי או אני אקוץ דמים ואתן לך בחלקך, **לרב נחמן:** אין דין גוד או אגוד ויכול השני יכול לומר לא שלך אקנה ולא שלי אמכור. **בכור ופשוט שהניח להם אביהם עבד או בהמה טמאה ואי אפשר לחלק, לרב נחמן שאין דין גוד או אגוד, עובד לפשוט יום אחד ולבכור שני ימים.**

מי שחציו עבד וחציו בן חורין בתחילה אמרו בית הלל שעובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד, ואח"כ חזרו להורות כבית שמאי שכופים את רבו לשחרר וכותבים שטר על החצי שהעבד חייב לרבו, כיון שאינו יכול לישא שפחה או בת חורין ולא נברא העולם אלא לפריה ורביה.

לולי טעם פריה ורביה לא היו כופים את הרב לשחרר עבד שהוא חצי בן חורין גם לסובר שאומרים גוד או אגוד והעבד יכול לומר אגוד ואקח חלקי והרב אינו יכול לקנות העבד גם לא בתורת עבד עברי שהרי יוצא לאחר שש שנים.

שני אחים אחד עני ואחד עשיר והניח להם אביהם מרחץ ובית הבד אם עשה לשכר השכר לאמצע, אם עשה לעצמו אין העני יכול לומר לעשיר גוד וקנה חלקי במעות כיון שאינו אומר אגוד אני חלקך.

דף י"ג - ע"ב

תניא כרב יהודה שיש דין גוד או אגוד בדבר שיש בו שיעור חלוקה והיינו שאם תחלקנו עדיין יהא שם הראשון על כל החלק חולקים, ואם לאו מעלין אותו בדמים ושותף אחד אומר לחבירו גוד או אגוד.

אם אין בו שיעור חלוקה כגון חצר שאין בה ד' אמות לכל אחד, לת"ק: יכול אחד מהם לומר טול אתה שיעור ואני פחות ומחייבו לחלוק, **לרשב"ג:** השני יכול לומר איני רוצה לקבל מתנתו שנאמר "שונא מתנות יחיה".

שותפים שיש להם שני דברים וצריכים להם כגון כרך אחד של תורה וכרך אחד של נביאים או שתי שפחות שאחת יודעת לאפות ולבשל ושניה יודעת לטוות ולארוג אין אחד יכול לחייב השני לחלוק, ולא חולקים אלא אם שניהם רוצים.

תנ"ך - לרבי מאיר: מדביק תורה נביאים וכתובים בכרך אחד וכן התיר רבי, **לרבי יהודה:** תורה בפני עצמו, נביאים בפני עצמו וכתובים בפני עצמו, **לחכמים:** כל אחד משמונה הנביאים בפני עצמו.

ריווח בין כל חומש ונביא ד' שיטין, ובנביא בתרי עשר ג' שיטין, נזדמן לו סיום בסוף הדף מתחיל ספר אחר בראש הדף ואינו צריך להשאיר ריווח ביניהם.

בבא בתרא דף י"ד. יום ג' פרשת חוקת ג' תמוז תשפ"ד

דיני סת"ם. מידות הלוחות והארון. סדר נביאים וכתובים.

דף י"ד - ע"א

תנ"ך בגליל אחד על פי שעדיף יותר שלא לדבק ביחד אם רוצה יכול לדבק.

מניח קלף חלק בתחילה ובסוף, בתחילת הספר כדי לגלול על העץ שהספר נגלל עליו, ובסוף מניח כדי להקיף כל הקיפו, ויסיים כל ספר מלמטה ויתחיל למעלה שאם יתווך לא יהיה גנאי בראש הכרך. כל הספרים נגללים מתחילתם לסופם וספר תורה נגלל לאמצע ועושה לו שני עמודי עץ בתחילתו ובסופו.

צריך לצמצם כתב הספר תורה לפי עובי הקלף כדי שיהא מידת ארכו והקיפו שווה, ובגויל שהוא עב צריך שיהא ארכו ששה טפחים כדי שיהא שוה להקיף בכתב בינוני.

רב הונא כתב שבעים ספרי תורה ולא הזדמן לו אלא אחד שיהא ארכו כהקיפו, רב אחא בר יעקב כתב ספר תורה אחד על קלף עגל והזדמן לו שהיה ארכו כהקיפו ושלט בו עין הרע.

אמרו לרב המנונא דרבי אמי כתב ארבע מאות ספרי תורה אמר שאולי כתב ד' מאות פעמים הפסוק 'תורה צוה' אבל ארבע מאות ספרי תורה אין פנאי לאדם אחד לכתוב.

והוא במקום שחורשים ביום אחד וחוזר וחורשים עוד יום וזורעים ביום אחד, או בארץ קשה ויש טירחה בזריעה כמו חרישה.

חלוקת הבור, אינה אלא כשיש בו כדי להשקות השדה כדי שכר פועל ליום אחד לכל אחד.

חלוקת הכרם, אינה עד שיהא בו שלשה קב לכל אחד, וכן מי שאומר חלק בכרם אני מוכר לך לסומכוס לא יפחות משלשה קב, ובבבל שלשה שורות שיש בכל שורה י"ב גפנים וזה השיעור שעודר ביום אחד.

משחרב בית המקדש אף על פי שניטלה נבואה מנביאים שאינם חכמים, לא ניטלה מהחכמים.

חכם עדיף מנביא שנאמר 'ונביא לבב חכמה', והוא שיש לו לב של חכם.

הוכחות שלא ניטלה נביאות מהחכמים, לאביי: שחכם אומר הלכה מדעתו ואותו הלכה אומרים גם בשם גברא רבה, **לרבא:** שמכווין לדעת רבי עקיבא שהיה חכם ממנו הרבה, **לרב אשי:** שמכווין להלכה למשה מסיני ואינה מקרה בעלמא שמוכיח כן מסברת הלב.

דף י"ב - ע"ב

משחרב בית המקדש ניטלה נבואה מהנביאים וניתנה לשוטים ותינוקות.

ניתנה נבואה לשוטים, שהרי מר ברב אשי היה עומד במחוזא בשוק ברשות הרבים ושמע שוטה שאומר שהעתיד להיות ראש מתיבתא במתא מחסיא חותם שמו 'טביומי', כיון שהיה חותם כן הלך שם, שלחו לו זוג רבנן ליטול ממנו עצה ורשות למנות רב אחא מדפתי לראש ישיבה, עיכבם אצלו עד ששלחו לו כמה זוגות דרבנן והיו עשרה והתחיל לדרוש לפניהם ונעשה ראש ישיבה.

הראש מתיבתא אינו מתחיל לדרוש בפחות מעשרה.

כשמיינו מר בר רב אשי לראש ישיבה אמר רב אחא הואיל ונדחה השעה לא ימליכוני עוד שכל המריעים לו לא במהרה מטיבים לו והמטיבים לו לא במהרה מריעים לו.

ניתנה נבואה לתינוקות, בתו של רב חסדא ישבה בחיקו, ורבא ורמי בר חמא היו יושבים לפניו ושאל אותה מאיזה מהם את רוצה ואמרה שניהם, אמר רבא אני השני.

קודם אכילה ושתיה יש לאדם שני לבבות ואינו מסכים לדעת שלימה, אחרי אכילה ושתיה אין לו אלא לב אחד.

הרגיל ביין אפילו ליבו אטום כבתולה יין פותחו.

בחלוקת ירושה לבכור נותנים לו חלקו שמגיע לו כשאר האחים וחלקו משום בכורה כאחד, והרי הם כחלק אחד.

יבם שלוקח גם חלק אחיו - לאביי: דינו כבכור שלוקח שני חלקים יחד שהכתוב קראו בכור, שנאמר 'והיה הבכור' ודרשו חז"ל שהוא היבם שמצוה בגדול לייבם, **לרבא:** דינו כבכור לקחת שני חלקים ואין חלוקתו כבכור ליטול שני החלקים במיצר אחד.

קנה קרקע ליד שדה אביו - לרבה: כופים את האחים על מידת סדום שיתנו לו חלק ליד השדה וזה נהנה וזה לא חסר, **לרב יוסף:** יכולים האחים לומר שקרקע זו משובחת היא כגון שהיא בית הבעל שגדילה ממי גשמים ולפעמים מתברכת משאר השדות, 'הלכה' כרב יוסף.

שתי שדות ויש לכל אחת יאור להשקות ממנו, ויש לאחד האחים שדה אצל אחת מן השדות ורוצה השדה שהיא ליד שדהו לרבה: כופים על מידת סדום, **לרב יוסף:** לפעמים זה יבש וזה אינו יבש ויקח כל אחד חלקו מכל שדה, 'הלכה' כרב יוסף.

שתי שדות שהם ליד יאור אחת ויש לאחד האחים קרקע סמוך לאחת השדות, לרב יוסף: כופים על מידת סדום, **לאביי:** יכול השני לומר שרוצה לקבל חלק בין השדות של אחיו ועל ידי זה צריך הראשון להרבות בפועלים ונמצא השדה משתמר יפה, 'הלכה' כרב יוסף.

בבא בתרא דף י"ג. יום ב' פרשת חוקת ב' תמוז תשפ"ד

גוד או איגוד. חצי עבד וחצי בן חורין. דיני תנ"ך.

דף י"ג - ע"א

שני אחים שירשו שדה שיש נהר במזרח ויאור להשקות

נחמיה: יהושע כתב, **לרבי שמעון:** עד כאן הקב"ה אומר ומשה כתב, מכאן ואילך הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע.

שמונה פסוקים אחרונים שבתורה, קורא אדם אחד שבתורה ואינו מפסיק בהם, שהשתנו משאר כל התורה - או משום שיהושע כתבם או משום שמשוה כתבם בדמע, כנ"ל.

יהושע כתב ספרו, ואלעזר כתב מפסוק 'זימת יהושע', ופנחס כתב מפסוק 'ואלעזר בן אהרן מת'.

שמואל כתב ספרו ושופטים ורות, וגד החוזה ונתן הנביא כתבו מפסוק 'ושמואל מת'.

דוד כתב ספר תהלים מעשרה זקנים שהיו לפניו: אדם הראשון, מלכי צדק, אברהם - איתן האזרחי, משה - י"א מזמורים מ'תפילה למשה', הימן, ידותון, אסף, ג' בני קרח.

ירמיה כתב ספרו, וספר מלכים, ואיכה.

חזקיה וסיעתו כתבו ישעיה, משלי, שיר השירים וקהלת.

אנשי כנסת הגדולה (חגי, זכריה, מלאכי, זרובבל, מרדכי ותכריהם) כתבו יחזקאל, תרי עשר, דניאל ומגילת אסתר.

עזרא כתב ספרו, ויחוס של דברי הימים עד לו, ונחמיה בן חכליה גמר.

איוב - לר' לוי בר לחמא: היה בימי משה, ולשיטתו משה כתבו, **לרבא:** היה בימי מרגלים ולזה נתכוון משה כשאמר למרגלים 'היש בה עץ' - האם ישנו לאותו אדם ששנותיו ארוכות כעץ שמגין על דורו, **אחד מהחכמים:** אמר שאיוב לא היה ולא נברא, ונדחו דבריו, **לרבי יוחנן ורבי אלעזר:** מעולי גולה היה ובית מדרשו היה בטבריה.

דף ט"ו - ע"ב

איוב - לרוב תנאים: היה ישראל ונחלקו מתי היה - בימי השופטים, או בימי אחשוורוש, או בימי מלכות שבא, או בימי כשדים, ולשיטתם היה נביא ועיקר נבואתו היה לאומות העולם. **וי"א:** שהיה חסיד מאומות העולם בימי יעקב ונשא דינה בת יעקב, ולא בא לעולם אלא כדי לקבל שכרו, הביא עליו הקב"ה יסורים התחיל מחורף ומגדף, כפל לו הקב"ה שכרו בעולם הזה כדי לטורדו מעולם הבא.

שנות איוב היו מאתיים ועשר שנה - כמשעה שנכנסו ישראל למצרים עד שיצאו, שהיה בן שבעים שנה כשבאו עליו יסורים, ואח"כ הכפיל הקב"ה שנותיו וחי עוד מאה וארבעים שנה.

ביקש משה שלא תשרה שכניה על עובדי כוכבים וניתן לו, ומשעה שמת משה לא נתנבאו אומות העולם.

דור איוב שטוף בזימה, שנאמר 'הן אתם כלכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו' - חזיתם הם הסתכלות האסורות.

'ויהי בימי שפוט השופטים' - דור ששופט את שופטיו, שהשופטים עצמם מקולקלים והיה פיתחון פה לנשפט להוכיח את מוכיחו.

מלכת שבא - אין זו שם מלכה, אלא הכוונה למלכות שבא.

'ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה' - אמר: מאותו שאמרת לו 'התהלך בארץ' אני בא, ריבוננו של עולם שטתי בכל העולם כולו ולא מצאתי נאמן כעבדך אברהם, שאמרת לו 'קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה', ואפילו הכי בשעה שלא מצא מקום לקבור את שרה לא הרחרח אחרי מידותיך.

'ויאמר ה' אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ איש תם וישר ירא אלוקים וסר מרע', ואילו באברהם לא נאמר אלא 'כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה'.

באיוב נאמר 'וסר מרע' - שהיה וותרן בממונו, והיה רע בעיניו לדקדק בדבר קל פחות משוה פרוטה שאינו ממון.

'מעשה ידיו ברכת' - כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך.

'ומקנהו פרץ בארץ' - מקנהו של איוב פרצו טבעו של עולם, שעזים הרגו זאבים.

בבא בתרא דף ט"ז. יום ה' פרשת חוקת ה' תמוז תשפ"ד

דף ט"ז - ע"א

'הבקר היו חורשות והאתונות רעות על ידיהם' - הטעים הקב"ה לאיוב מעין עולם הבא, שתיכף לחרישה היה עשב יוצא.

הקב"ה אמר לשטן: 'זתסיתני בו לבלעו חנם' - כאדם שמסיתים אותו וניסת, השטן יורד למטה מתעה את הבריות עולה ומרגיז חמת המלך, נוטל ממנו רשות להרוג את החוטא כיון שנתן לו רשות נוטל נשמה.

רבא אמר לר' זירא שר' ינאי נטע ארבע מאות כרמים אמר אולי ד' מאות אילנות בשתי גפנים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב שנקרא כרם לחזור עליו מעורכי המלחמה.

ארון שעשה משה היה שתי אמות וחצי אורך, ואמה וחצי רוחב, ואמה וחצי קומתו, **לר' מאיר:** כל אמה היה של ו' טפחים (סך הכל 51 טפחים אורך, 9 טפחים לרוחב) **לרבי יהודה:** כל אמה של ה' טפחים, (5.21 לאורך 5.7 לרוחב).

הלוחות - אורך ו' טפחים ורוחב ו' טפחים ועובי ג' טפחים והיו מונחים לאורך הארון. והיו מונחים בתוך הארון לאורך זה אצל זה ב"ב טפחים, **לר' מאיר:** נשתייר ג' טפחים לאורך, טפח לעובי שני הכתלים ושני טפחים לספר תורה שכתבו משה, והיה אורך הספר תורה מונח משך ו' טפחים לרוחב הארון ונשתייר טפח לעובי שני הכתלים, ושני טפחים שלא יהא הספר תורה נכנס ויוצא כשהוא דחוק, **לר' יהודה:** נשתייר לאורך חצי טפח לעובי הכתלים, ונשתייר לרוחב טפח ומחצה, אצבע לכל כותל וטפח לשני עמודי כסף שהיו שוכבים לאורך והלוחות ביניהם, וליד הארון היה הארגז ששיגרו פלשתים דורן לאלוקי ישראל ועליו היה ספר תורה מונח.

דף י"ד - ע"ב

כל שיש בהקיפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח, וספר תורה שהקיפו ו' טפחים הרוחב הוא יותר משתי טפחים כיון שנגלל לאמצע יש בו ריווח בין עמודי העץ של הספר תורה, אבל ספר שכתב משה שהיה מונח בארון לא היה בו אלא עמוד אחד ונגלל מתחילתו לסופו והיה נכנס לתוך חלל ב' טפחים שבתוך הארון, ולא היה גולל כולו אלא כורך מקצתו על הספר למעלה כדי למעט קצת מהרוחב שאילו היה הרוחב ב' טפחים לא היה נכנס לחלל ב' טפחים.

'לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' - לר' מאיר: ספר התורה היה מונח בתוך הארון בצידו אצל הכותל ולא בין שני הלוחות, וב' עמודי כסף היו חוץ לארון, **לרבי יהודה:** הספר תורה היה מונח חוץ לארון על דף הבולט ממנה, ואח"כ שמו אותו על הארגז ששיגרו פלשתים, ושני עמודי כסף היו בתוך הארון.

'אין בארון רק שני לוחות האבנים' ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, **לר' יהודה:** לרבות שברי לוחות, **ולר' מאיר:** לרבות ספר תורה, ושברי לוחות שהיו גם כן מונחים בארון לומדים ממה שנאמר 'ואכתוב על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת ושמתם בארון' שהרי אשר שברת מיותר, ולר' יהודה אשר שברת הוא שאמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת.

סדר ספרי נביאים, יהושע שופטים שמואל מלכים ירמיה יחזקאל ישעיה ותרי עשר, ואע"פ שישעיה היה לפני ירמיה ויחזקאל, סמך ספר ירמיה לספר מלכים משום שבסוף מלכים מדבר מחורבן וכל ספר ירמיה מדבר מחורבן ובתחילת ספר יחזקאל מדבר מחורבן וסופו מדבר מנחמה וכל ספר ישעיה מדבר מנחמה, סמך חורבן לחורבן ונחמה לנחמה.

'תחילת דבר ה' בהושע' שהיה תחילה לארבעה נביאים שהתנבאו באותו פרק - הושע ישעיה עמוס ומיכה, ואף על פי שהיה לפני ישעיה נבואתו כתובה בספר תרי עשר לאחר ספר ישעיה משום שהוא מעט וכדי שלא יאבד צירפווהו ביחד עם חגי זכריה ומלאכי והם היו סוף נביאים.

סדר ספרי כתובים - רות תהילים איוב משלי קהלת שיר השירים איכה דניאל מגילת אסתר עזרא ודברי הימים, דרות הייתה קדומה בימי השופטים, ואח"כ תהילים שהיה ע"י דוד, ג' ספרי שלמה, ושיר השירים בסוף שכתב בימי זקנותו.

מקדימים כתובים עם רות אע"פ שיש אומרים שאיוב היה בימי משה שאין מתחילים בפורענות, אבל רות סוף הפורענות נהפך לאחרית תקוה, שהרי רות נקראת כך שיצא ממנה דוד שריווהו להקב"ה בשירות ותשבחות.

בבא בתרא דף ט"ז. יום ד' פרשת חוקת ד' תמוז תשפ"ד

מי כתב מה. איוב.

דף ט"ו - ע"א

משה כתב ספרו ונבואת בלעם ומשליו, אע"פ שאינם צורכי משה ותורתו וסדר מעשיו.

שמונה פסוקים אחרונים שבתורה - לרבי יהודה או לרבי

'ויאמר ה' אל השטן הנו בידך אך את נפשו שמר' - קשה צערו של שטן יותר מאיוב, שהזקק לשמור את נפש איוב, כעבד שאמר לו רבו שבור את החבית ושמור את יינה.

הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המוות.

שטן נתכוזין לשם שמים - שראה שדעת הקב"ה נוטה אחר איוב, אמר: ח"ו ישכח אהבתו לאברהם אבינו.

פנינה נתכוזנה לשם שמים - שתתרעם חנה על שהיא עקרה ותתפלל. **'בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו'** - אבל במחשבתו חטא.

'ארץ נתנה ביד רשע' - **לרבי אליעזר**: שרצה לעקור כל הכבוד שלמעלה, **לרבי יהושע**: לא דיבר איוב אלא כלפי שטן שהוא הרשע.

בקש איוב לפטור את כל העולם מדינו של הקב"ה - שאנוסים הם ע"י הקב"ה שברא יצר הרע, אמר: ריבונו של עולם, כמו שבראת בהמות עם סימני טהרה וטומאה, גן עדן וגיהנום, כן בראת צדיקים ביצר טוב ורשעים ביצר רע, מי מעכב על ידך, אנוסים הם החוטאים. השיבו לו חבריו: הקב"ה ברא יצר הרע וברא לו תורה תכלין, שמבטלת הרהורי עבירה, הלכך אינם אנוסים הם, והם יכולים להציל את עצמם.

'ברכת אובד עלי תבא' - שהיה גוזל שדה מיתומים וסוברים שהשדה אבודה מהם, ומשביחה ומחזירה להם, **'ולב אלמנה ארנין'** - אלמנה שלא רצו לישאנה היה אומר שהיא קרובתו ומשתדל להשיאה.

'לו שקול ישקל' - עפרא לפה איוב, שהיה מדבר לפני השכינה כאדם המתווכח עם חבירו, בא ונשקל מי חייב למי. **'לא יש בינינו מוכיח ישת ידו על שנינו'** - עפרא לפה איוב, כלום יש עבד שמוכיח את רבו.

'ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה' - עפרא לפה איוב, הוא לא הסתכל על אחרות, אברהם אפילו על שלו לא הסתכל.

'כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה' - שכפר בתחיית המתים.

'אשר בשערה ישופני' - איוב בסערה חירף ובשערה השיבוהו, שאמר: רבש"ע, שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאויב. השיבוהו: ברא הקב"ה נימים ולכל נימא יש גומא שלא יהיו שתיים יונקות מגומא אחת שלא יהיו מחשיכות עיניו של אדם, ברא הרבה טיפין בעבים ולכל טיפה יש דפוס שלא יהיו יוצאות מדפוס אחד שלא יעשו הארץ כטיט, ברא הרבה קולות בעבים ולכל קול יש שביל בפני עצמו כדי שלא יהיו שתי קולות יוצאות משביל אחד שלא יחריבו את העולם, ולא נתחלף בין גומא לגומא ובין דפוס לדפוס ובין קול לקול, וכי בין איוב לאויב נתחלף?

דף ט"ז - ע"ב

'הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמר' - אמר הקב"ה היעלה אכזרית על בניה ובשעה שכורעת ללדת עולה לראש ההר כדי שיפול הולד וימות, והקב"ה מזמין נשר שמקבלו בכנפיו ומניחו לפניו, ואלמלא מקדים או מאחר רגע מיד מת - בין רגע לרגע לא נתחלף בין איוב לאויב כן נתחלף.

'חולל אילות תשמר' - אילה רחמה צר, בשעה שכורעת ללדת הקב"ה מזמין לה נחש שמכישה בבית הרחם ומתרפה ויולדת, ואלמלא מקדים או מאחר רגע מיד מתה - בין רגע לרגע לא נתחלף בין איוב לאויב כן נתחלף. **'איוב לא בדעת ידבר ודבריו לא בהשכיל'** - שאין אדם נתפס להתחייב על שמדבר קשה מחמת צער ויסורים.

'וישמעו שלשת רעי איוב... ויועדו יחדיו' - כולם נכנסו בשער כאחד, ובין כל אחד ג' מאות פרסאות, וידעו על ידי שהיה לכל אחד מהם כתר עם ג' פרצופים, ושם של כל אחד חקוק על פרצופו, וכשבאים יסורים על אחד מהם פרצופו משתנה, או שהיה לכל אחד אילנות שהיו נקראים על שמות חבריהם ואם נכמש אחד מהם ידעו.

אם אין לאדם חברים כחבריו של איוב נוח לו שימות.

'ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם' - **לרבי יוחנן**: כשנולדה בת רביה באה לעולם לפי שהיא ממחרת להיות לה זרע, ולפי"ז גם בנות איוב נכפלו ביופי. **לריש לקיש**: 'לרב' לשון מריבה באה לעולם.

'ויהי לו שבענה בנים ושלוש בנות ויקרא שם האחת ימימה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך' - ימימה - שברה כחמה של יום, קציעה - שריחה נודף כבושם הקציעה, קרן הפוך - **לדבי רבי שילא**: שדומה למין חיה שקרניה בצבע פוך שהוא כחול, **לרב חסדא**: מלשון כרכום הגדל בגינה שהוא מעולה משאר בשמים.

לרבי שמעון בן רבי היה חלישות דעת כשנולדה לו בת - אמר לו אביו: רביה באה לעולם. אמר לו בר קפרא: תנחומים של הבל ניחמד אביך, שאי אפשר לעולם בלי זכרים ונקבות, אשרי למי שבניו זכרים ואוי למי שבניו נקבות, אי אפשר לעולם בלי בוסמי ובורסי, אשרי מי שאומנותו בוסמי אוי למי שאומנתו בורסי.

'זה' ברך את אברהם בכל' - **לרבי מאיר**: בירכו במה שלא היה לו בת, **לרבי יהודה**: בירכו שהיה לו בת, **לאחרים**: הבת נקראת 'בכל', **לרבי אליעזר המודעי**: שנתן לו בליבו כח לחזות בכוכבים, וכל מלכי מזרח

ומערב משכימים לפתחו ליטול עצה ממנו, **לרבי שמעון בן יוחאי**: אבן טובה הייתה תלויה בצווארו שכל חולה שרואה אותה מיד מתרפא, ובשעה שנפטר תלאה הקב"ה בגלגל חמה וכשהחמה זורחת מיקל החולי, או שבירכו שלא ימרוד עשיו בימיו, או שעשה ישמעאל תשובה בימיו.

'ויבא עשיו מן השדה והוא עיף' - אותו היום נפטר אברהם אבינו, ועשה יעקב אבינו תבשיל של עדשים לנחם את יצחק אביו - כאבל שאין לו פה שיושב ודומם, או לפי שהיא מגולגלת כאבילות שמגלגלת ומחזרת על באי עולם.

מנחמים לאבלים בעדשים, ולטעם שאין לו פה כאבלים מנחמים גם בביצים, ולטעם לפי שהוא מגולגלת כאבילות אין מנחמים בביצים שאינה מגולגלת.

חמש עבירות עבר עשיו ביום שנפטר אברהם אבינו: בא על נערה המאורסה, הרג נפש, כפר בעיקר, כפר בתחיית המתים, ביזה את העבודה שהייתה בבכורות.

כל מיתה הכתובה בתורה בגויעה ואסיפה זו היא מיתת צדיקים, וכן בישמעאל שכתוב בו גויעה ואסיפה הוא מפני שעשה תשובה בחיי אביו.

בבא בתרא דף י"ז. יום ו' פרשת חוקת ו' תמוז תשפ"ד

דיני הרחקות. הבא לסמוך סמוך למיצר חבירו.

דף י"ז - ע"א

שלשה הטעימם הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא (שלא חסרה להם שום טובה) - אברהם יצחק ויעקב, שנאמר בהם 'בכל' 'מכל' 'כל'.

שלשה לא שלט בהם יצר הרע (שראה הקב"ה שהיו דוחקים עצמם כל כך להתרחק מן העבירה, סייעם הקב"ה מכאן ואילך שלא שלט בהן יצר הרע) - אברהם יצחק ויעקב, שנאמר בהם 'בכל' 'מכל' 'כל'. וי"א אף דוד - שאמר על עצמו 'ולבי חלל בקרבי' - יצרי הרע מת בקרבי, ולחולקים פירושו שהיה מתרעם מרוב צרות.

ששה לא שלט בהם מלאך המוות, אלא מתו בנשיקה על פי השכינה - אברהם יצחק ויעקב, שנאמר בהם 'בכל' 'מכל' 'כל', משה ואהרן שנאמר בהם 'על פי ה' ולומדים מגזירה שווה שם שם במרים ממש ואהרן.

שבעה לא שלטה בהם רימה ותולעה - אברהם יצחק יעקב, שנאמר בהם 'בכל' 'מכל' 'כל', משה ואהרן ומרים - מפני שמתו על פי השכינה ולא ראוי לשלוט בהם רימה, ובנימין - שנאמר עליו 'ידידי ה' ישכון לבטח עליו', וי"א אף דוד - שאמר: 'אף בשרי ישכון לבטח'.

ארבעה מתו בעטיו של נחש - בנימין, עמרם, ישי, וכלאב בן דוד.

הדרן עלך פרק השותפין

פרק שני - לא יחפור

משנה. לא יחפור אדם בור שיח מערה אמת המים ונברכת הכובסים סמוך לכותל הבור של חבירו, אלא ירחיק מכותל הבור שלשה טפחים וסד בסיד.

מרחיקים פסולת הזיתים זבל סיד מלח סלעים מכותל חבירו שלשה טפחים וסד בסיד, מפני שמוציאים הבל שקשה לכותל.

מרחיקים זרעים מהכותל - שלשה טפחים שקשים לכותל, והמחרישה - שמרפה הכותל, ו**מי רגליים** - שממסמסים הלבנים.

מרחיקים הריחים שלשה טפחים מכותל חבירו - שמנידים הקרקע בגילגול חבטתם - ג' טפחים מריחים התחתון שהם ד' מריחים העליון.

מרחיקים תנור מכותל חבירו - שהבל התנור קשה לכותל - ד' מחלק העליון שהם ג' מחלק תחתון.

דף י"ז - ע"ב

כותל בור שלשה טפחים, ולכן המוכר בור וכותל מכר עם הבור ג' טפחים.

הבא לסמוך בור סמוך למיצר חבירו - ללישנא קמא: בשדה העשויה לבורות, כגון בית השלחין שצריכים להשקותה תמיד - אסור לסמוך אע"פ שעדיין אין שם בור, ובשדה שאינה עשויה לבורות - **לאבני סומך, לרבא** אינו סומך, שיכול השני לטעון כמו שהחלטת לעשות בור כך גם לי יש הזכות להחליט. **ללישנא בתרא**: בשדה שאינה עשויה לבורות - לכו"ע מותר לסמוך, ובעשויה לבורות - **לאבני סומך** גם לחכמים שסוברים שמרחיקים האילן מהבור כ"ה אמה, משום שדווקא שם שבשעה שנוטע יש כבר בור משא"כ כאן אין עדיין בור, **לרבא** אינו סומך גם לרבי יוסי שסובר שלא צריך להרחיק אילן מבור, והיינו משום שבשעה שנוטע עדיין אין כאן שרשי האילן שהולכים ומזיק בבור, אבל כאן כל מכה של החפירה הבור כבר מחלישה קרקע חבירו.

שכנים שרוצים שניהם לחפור בור בחצר ביחד - צריך כל אחד להרחיק שלשה טפחים מכותל בור חבירו.

קרקע רך שמתכחש מאליו, אם בא לסמוך בו בור לחצר חבירו - גם לאבני צריך להרחיק אע"פ שאין עדיין לחבירו בור.